

KERESZTES LAJOS

A „BARBAROSSA”-HADMŰVELET. A NÉMET—SZOVJET
KAPCSOLATOK TÖRTÉNELMI HELYE 1933-TÓL
AZ 1941-ES „MOSZKVAI FORDULATIG”

A Nemzetközi Hadtörténelmi Bizottság 33. tudományos ülése,
Freiburg, 1991. október 8—12.

A Nemzetközi Hadtörténelmi Bizottság október 8—12 között tartotta 33. tudományos ülését Freiburgban a Militärgeschichtliches Forschungsamt szervezésében. Az ötvenedik évforduló a témaválasztáson is látszik: a konferencia címe: „Unternehmen »Barbarossa.« Zum historischen Ort der deutsch-sowjetischen Beziehungen von 1933 bis zur Wende vor Moskau 1941” volt.

Az ülés székhelyéül a francia tiszti kaszinó épületét választották, a nyitó és záró előadást a Dóm téren álló, művészettörténetileg is jelentős XVI. századi úgynevezett Historisches Kaufhaus-ban tartották.

A nagyszámú, kb. 160 résztvevő alapvetően két csoportra oszlott, egyrészt történészekre a világ számos országából, másrészt a háborút végigharcolt tisztekre. Ez utóbbi csoport jelenléte különösen a hozzászólások alkalmával vált megfoghatóvá. Magyarországot dr. Rázsó Gyula a történelemtudomány kandidátusa, a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum főigazgatója, dr. Szakály Sándor a történelemtudomány kandidátusa, a Hadtörténelmi Intézet osztályvezetője, Markó György őrnagy, a Hadtörténelmi Levéltár igazgatója, illetve Keresztes Lajos egyetemi hallgató képviselte.

A konferencia 45 perces előadásokból és 30 perces vitákból álló egységekből tevődött össze.

Az első előadást a Historisches Kaufhaus Császár-termében Prof. Dr. Eberhard Jäckel a stuttgarti egyetem professzora tartotta. Hitler kettős hadicéljait elemezte. Előadásában a gazdasági és politikai célok mellett ideológiai és világnézeti okokra hívta fel a hallgató-sága figyelmét.

A második előadó, Prof. Dr. Gottfried Schramm, a Freiburgi Egyetem Kelet-Európai tanszékének vezetője, a német keleti politika kurzusváltásait

vizsgálta, Hitler hatalomra jutásától 1941. június 22-ig. Előadásának fő érdekessége — a már jól ismert külpolitikai iránymódosítások ismertetése mellett — azon okok felsorolása volt, amelyek a hagyományosan nem túl jó német—lengyel, illetve német—szovjet kapcsolatok időnkénti felmelegedését segítették. Elsőként, ellentétben a Weimari Köztársaság porosz származású politikusaival, Hitler osztrák származását emelte ki, amely valamelyest csökkentette a lengyelek előítéleteit Németországgal szemben. A másik fontos okot a tekintélyelvű rendszerek hasonlóságában vélte felfedezni. A mindhárom oldalon megjelenő nacionalizmus, az „erős ember” mítosza is könnyebbé tette a diktátorok egyezkedését. Harmadrészt a locarnói biztonsági rendszer kihívását említette.

A harmadik előadó, Prof. Dr. h. c. Günther Rosenfeld, a berlini Humboldt Egyetemről, a Hitler—Sztálin paktum létrejöttét és kihatásait elemezte. Szerinte Sztálin esetében a Nyugattól való elfordulást a müncheni csalódás okozta. A Szovjetunióhoz való német közeledést megkönnyítette viszont az, hogy a két diktatúra csak színében különbözött. A fordulatot Sztálinnak a XVIII. kongresszuson elhangzott beszéde tette egyértelművé, majd Litvinov felváltása Molotovval a Külügyi Népbiztosság élén. Német részről a Fall Weiss 1939 óta folyó előkészítése értékelte fel a Szovjetuniót. A lengyel elutasítás után a Szovjetunió véglegesen elhatározta, hogy érvényesítési katonapolitikai érdekeit. A szerződéssel és titkos záradékával Hitler és Sztálin szabad kezet kaptak hódító törekvéseik megvalósításához. A sok vodka mellett összekovácsolt kapcsolat fénypontjaként a nyugati támadás időszakát értékelte zárószavaival Rosenfeld professzor.

Az ebédszünet után Alexander Orlov szolgálaton kívüli ezredes, a moszkvai

Hadtörténeti Intézet munkatársa, a szovjet—német kapcsolatokról beszélt 1939 szeptemberétől 1941 júniusáig. Az előadás mind szóhasználatában, mind megfogalmazásában, mind szemléletében igen konzervatívnak hatott. A több évtizede megszokott leckét mondta a fasiszta és nyugati imperialista fenyegetésről és arról, hogy a Szovjetunió védekezésből és hogy időt nyerjen a háborúra való felkészülésben, volt kénytelen a paktumot megkötni Hitlerrel és „felszabadítani” a balti államokat, Kelet-Lengyelországot, Moldáviát, Észak-Bukovinát, továbbá hadat viselni Finnország ellen. A hallgatóság hozzászólásaiból egyértelműen kiderült, hogy messzemenően nem értenek egyet az előadó gondolataival, melyben jó szovjet hazafiként apologizálta a korabeli szovjet lépéseket.

Érdekes ellentétje volt e felfogásnak *Prof. Dr. Szergej Szlucs*, a moszkvai Tudományos Akadémia munkatársa, aki azt ecsetelte, miért volt szüksége Hitlernek egy nem támadási szerződésre Sztálinnal. Előadása első felében a szovjet kutatók nehézségeiről beszélt, arról, milyen áldatlan állapotok uralkodnak a szovjet levéltárakban, hogy eddig a történelem az ideológia szolgálya volt és egyetlen feladatának a rendszer hibátlan külpolitikája igazolását tekintették. Leszögezte, a Szovjetunió ugyanolyan agresszív imperialista politikát folytatott, mint Németország, Nagy-Britannia stb. Így tehát Lengyelország két diktátor áldozatává vált. Sztálin rettegett attól, hogy valóban a népre támaszkodjon, félt a társadalom önszerveződésétől, inkább volt hajlandó Hitlerrel szerződést kötni és különféle, elsősorban gazdasági engedményeket tenni. Értékelése szerint az 1939—1941 közötti időszak a politikai visszavonulások sorozata volt. Szlucs szerint Hitler örült, hogy Sztálin — osztozva vele a koncon — a cinkosává vált. Elkerülte ezzel a kétfrontos háborút, melytől mindig is rettegett.

Másnap *Prof. Dr. Hans-Erich Volkmann-nak* a freiburgi Militärgeschichtliches Forschungsamt tudományos igazgatójának előadásával folytatódott a konferencia. Előadásának címe „A Szovjetunió a Harmadik Birodalom gazdasági kalkulációjában 1939—41 között” volt. Vázolta a hitleri fajelméletből következő német lépéseket. A német faj szükséges életterét Lengyelor-

szágban és elsősorban Ukrajnában vélte megtalálni, annak hatalmas nyersanyagtartalékaival ellensúlyozva Németország korlátozott készleteit. Hitler a gazdasági mélypontra vette át az ország vezetését. A súlyos valutáris helyzet miatt elsősorban az árucserét helyezte előtérbe, a Szovjetunióból a gyorsított fegyverkezési program nyersanyagbázisát biztosította, lehetőséget teremtve ezáltal a Népszövetség szankcióinak a kijátszására. 1936—39 között a gazdasági kapcsolatok terén a német igény csökkenése miatt visszaesés volt tapasztalható. Az 1938 végén tető alá hozott gazdasági szerződés (melynek alapján befektetés és technológia fejében nyersanyagot és élelmiszert kapott Németország) új dimenziókat nyújtott. A gazdasági tervezés azonban, éppen úgy mint a katonai, lebecsülte a Szovjetunió gazdasági erejét. Az előadó Hitler végső gazdasági céljait egy Németország vezette autark kontinentális Európában fogalmazta meg.

A következő előadó *Prof. Dr. Wilhelm Deist* a freiburgi Militärgeschichtliches Forschungsamt vezető igazgatója volt, aki a „Barbarossa” hadművelet katonai tervezéséről beszélt. Már a Mein Kampf-ban lefektetett léttér-konceptióból következett az, hogy a Szovjetunió egyes területeinek megszerzése szükséges a Birodalom számára. Maga Hitler a háborút gazdasági és ideológiai küzdelemként definiálta: Franciaország legyőzése után született meg a döntés a Szovjetunió elleni hadműveletek előkészítéséről. Megerősítette a döntést Anglia határozott ellenállása és az Egyesült Államok elérhetetlensége. A Hitler—Sztálin paktum titkos záradéka a német oldalra taszította Finnországot és Romániát. Megdöbbenő viszont, hogy komoly német—japán egyeztetésre a szövetségi szerződések ellenére sem került sor. Az 1940 decemberében kidolgozott terv fő stratégiai célként azt jelölte meg, hogy a határ menti harcokban meg kell törni a Szovjetunió katonai erejét, majd gyors csapásokkal megsemmisíteni az ország életerejét, amelyet először két, majd három hadseregcsoporttal kívántak megvalósítani. Különös hangsúlyt kaptak az előadásban a logisztikai hiányosságok, melyek az előkészítést megnehezítették és károsan befolyásolták az első év hadi eseményeit is.

Délután pihentető kiránduláson vehettek részt a jelenlévők. A Gutach melletti Vogtsbauernhöfe skanzenjét tekintették meg, szakszerű vezetés mellett. Este közös vacsorát szerveztek a résztvevők tiszteletére. Dr. Günther Roth dandártábornok, a Militärgeschichtliches Forschungsamt főnöke, a konferencia vezetője pohárköszöntőjében külön kiemelte és köszöntötte a magyar vendégeket, hangsúlyozva Magyarország tevőleges részvételét a kelet-európai kommunista diktatúrák megszűntetésében.

Október 11-én Dr. Marcel Spivak, a francia szárazföldi haderő vincennes-i történeti szolgálata levéltárának igazgatója tartotta az első előadást. Témájaként Vichy-Franciaország hírszerzési tevékenységét választotta a szovjet konfliktus előestéjén. Bemutatta azokat a nehézségeket, amelyek a titkosszolgálat létrehozásában felléptek. Ábrázolta e tevékenység problémáit és módszereit a megszállt területeken, illetve kapcsolatait a brit titkosszolgálattal. Némi maliciával azt mondhatjuk, hogy a Vichy-i hírszerzés valamit sejtett a „Barbarossa” hadműveletről, de idejében és a német támadás méretében nagyot tévedtek.

Prof. Dr. G. Horkov vezérőrnagy, a moszkvai Hadtörténeti Intézet munkatársa a háború 1941-es kezdeti fázisát vizsgálta. A szovjet felső vezetés sorozatos hibáit az egyszerű katonák tömeges hősiességével állította szembe. Szólt a csapatok hiányos feltöltöttségéről, a nem kellően kiépített állásokról a politikai és katonai vezetés hibás helyzetmegítéléséről, a meglepetés okozta nehézségekről. Az elkövetett hibákon és egyéb nehézségeken a szovjet katonák önfeláldozó hősiessége úrrá tudott lenni. Ragyogó példaként említette Breszt erődjét. Itt hatalmas veszteséget okoztak a német hadseregnek és megakadályozták a Vörös Hadsereg megsemmisítését a határ mentén.

Ehhez az előadáshoz elsősorban a volt Wehrmacht-tisztek szóltak hozzá. Kiseb indulatossan említették a hősi ellenállás fokozását „segítő” intézkedéseket, a GPU garázdálkodását, a hadifogságba esettek rokonainak deportálását, a komisszárok szigorú ellenőrzését. Hiányolták ennek említését az előadásban, s felhívták a figyelmet, hogy félreértésekre vezet, ha összekeverik a hősiességet a kilátástalanság elkeseredettségével.

Az egyik legszínvonalasabb előadást Dr. Jürgen Forster, a Militärgeschichtliches Forschungsamt tudományos főtanácsadója tartotta, melynek címe „A háború másik arca: a »Barbarossa« hadművelet, mint megsemmisítő háború.” Hangsúlyozta a háború világnézeti jellegét, számos Hitler-ideézzel támasztva ezt alá, melyekben a Führer tisztán világnézeti háborúról, belső frontról beszél, amelyen a hazában kell győzni. A harc során például a Lengyel Főkormányzóságot Németország szeméttelépévé szándékozta átalakítani. Az ideológiai harc célja Hitler szerint egyes káros elemek, alacsonyabbrendű fajok (szlávok, zsidók, kommunisták), baloldaliak, liberálisok stb.) kiirtása volt az „élettérből”. Förster szerint ezzel a céllal a Wehrmacht vezetése azonosult s mivel gyors győzelmet akartak, s taktikát a német vérel, minden támogatást megadtak a Sonderkommandóknak, segítették az ún. komisszárparancs végrehajtását.

A volt Wehrmacht-vendégek egymás után álltak fel és védtek meg az egyenruha becsületét, hangsúlyozva, hogy az ő alakulatukban a Wehrmacht nem hajtott végre az ilyen értelmű parancsokat. Érdekes esemény volt, hogy a francia Marcel Spivak is felszólalt, védelmébe véve a német hadsereget, figyelemztetve egyúttal a szovjet hadsereg bűneire. Végül csak az intézet főnökének, Günter Roth dandártábornoknak türelemre és az eltérő vélemények elfogadására intő szavai tudták a kedélyeket lecsillapítani.

Dr. Theo Schulte egyetemi docens a kanadai kormány bevándorlási szakértője, a Wehrmacht és a nemzetiszocialista megszállási politika összefüggéseit vizsgálta a Szovjetunióban. Előadása elején arról beszélt, milyen nehézségekbe ütközik a kutató munkája, nincsenek pontos szovjet veszteségi adatok, nincs pontosan elkülönítve, az áldozatok melyik oldalon haltak meg. Mivel a Wehrmacht szoros ideológiai ellenőrzés alatt állt, így magáévá tette a bolsevizmus elleni keresztes hadjárat eszméjét. Részt vettek a kollektív erőszakban, ami a lengyelországi hadjárat óta csak növekedett. Dr. Theo Schulte szerint a harci események előtt nem volt átgondolt megszállási politikája a német hadseregnek, ezért igen sok volt a rögtönzés. Kevés volt a rendelkezésre álló katona, kialakult a magányosság érzése, ez igen durva elret-

tentő akciók végrehajtására ösztönözte a megszálló erők vezetését. Ebben a törvényen kívüli helyzetben a legsötétebb indulatok szabadultak el.

A konferencia záró előadására ismét a Historisches Kaufhaus történelmi falai között került sor. *Prof. Dr. Gerhard Weinberg*, a University of North Carolina tanára elsőként köszönetet mondott a Militärgeschichtliches Forschungsamt-nak és vezetőjének, illetve Freiburg városának és főpolgármesterének a konferencia kiváló megszervezéséért, majd összefoglalta az addig elhangzott elemzéseket. Előadása „A Szovjetunió elleni támadás Hitler diplomáciai és katonai tervezésével összefüggésben” címet viselte. Érdekes elmélettel állt elő, mely szerint Hitler végső és fő ellensége nem a balsevizmus és az azt megjelenítő Szovjetunió volt, hanem a „liberális zsidó plutokrácia” fellegvára, az Egyesült Államok. Ezt a „zsidó plutokráciát” és ennek „Egyesült Államát” vélte Hitler felfedezni Nagy-Britannia és Franciaország mögött is. Weinberg professzor szerint Hitler azért fordul a Szovjetunió ellen, mert az Egyesült Államokat, haditechnikai okok miatt, képtelen volt megtámadni, illetve a végső támadás nyersanyag- és élelmiszerszükségletét kívánta így biztosítani. Érvként hozta fel az 1940 júliusában elrendelt flottaépítési programot, továbbá azt,

hogy a Wehrmacht fegyverei nem a kelet-európai harcok számára készültek (például a harcokcsik keskeny lánctalpai is bizonyítékok erre).

Hitler még 1940 őszén akarta megtámadni a Szovjetuniót, de ezt a támadását lefújta. Csak részfeladatnak tekintette a „Barbarossa” hadműveletet és rögtön utasítást adott folytatásának kidolgozására. Ezeket a jelzéseket értette félre Sztálin és csapata és azt hitte, Hitler nem kívánja a Szovjetuniót megtámadni — belátható időn belül.

Az 1941. június 6-a után gyártásra került páncélosok sokkal inkább a nyugati utakra voltak alkalmasak, mintsem a keletiekre. Az USA elleni hadműveletek előkészítését látta az előadó abban is, hogy Hitler igen fokozott szerepet szánt a tengeralattjáró fegyvernemnek, illetve, hogy bukásakor is Dönitzet nevezi ki utódjául.

Zárszávaiban *Dr. Günter Roth*, a Militärgeschichtliches Forschungsamt vezetője örömeinek adothangot, hogy korrekt, tárgyilagos vita folyt amelyre az egyéniség és az egyéni vélemény megőrzése és tisztelete volt jellemző.

A konferencia legfontosabb előnyét abban összegezhetjük, hogy ugyan korszakalkotó felfedezéseket nem hozott, de bemutatta a kutatás legfrissebb eredményeit, a legjelentősebb egyéniségek véleményét.

TARTALOM

TANULMÁNYOK

HERMANN RÓBERT	Hatvani Imre és szabadcsapatának szervezése —	3
SZABÓ MIKLÓS	A Magyar Királyi Honvéd Légierő szervezeti fejlődése, 1941—1945 — — — — — — — —	61
SZABÓ PÉTER	A magyar 2. hadsereg III. hadtestének védelmi harctevékenysége és visszavonulása, 1943. január 15—február 15. — — — — — — — —	111

KÖZLEMÉNYEK

HUSZÁR JÁNOS	Két év a magyar katonai ejtőernyőzés történetéből, 1940—1941 — — — — — — — —	139
DOMBRÁDY LÓRÁND	Változás a Magyar Királyi Honvéd Vezérkar élén 1941 szeptemberében — — — — — — — —	169

FORRÁSKÖZLEMÉNYEK

KEMÉNY JÁNOS	Kiss József levelei az emigrációból, 1855—1868 —	179
--------------	--	-----

SZEMLE

* * *	The Ideals and Practice of Medieval Knighthood III. Papers from the Fourth Strawberry Hill Conference, 1988. (<i>Veszprémi László</i>) — — — —	195
SZEMERE BERTALAN	Politikai jellemrajzok a magyar szabadságharcból. Okmánytár (<i>Lenkefi Ferenc</i>) — — — —	197
ISTVÁN DEÁK	Der k. (u.) k. Offizier 1848—1918. (<i>Zachar József</i>)	199

KRÓNIKA

ZACHAR JÓZSEF	Az Osztrák és a Magyar Hadtörténetészek Nemzeti Bizottságának első együttes elnökségi ülése és tudományos eszmecsereje. Baden és Szombathely, 1991. szeptember 20—21. — — — — — — — —	201
KERESZTES LAJOS	A „Barbarossa” hadművelet. A német—szovjet kapcsolatok történelmi helye 1933-tól az 1941-es „moszkvai fordulatig”. A Militärgeschichtliches Forschungsamt 33. nemzetközi konferenciája, Freiburg, 1991. október 8—12. — — — — — — — —	204

CONTENTS

STUDIES

RÓBERT HERMANN	The organization of the Hatvani free company —	3
MIKLÓS SZABÓ	The development of the organization of the Royal Hungarian Air Force, 1941—1945 — — — —	61
PÉTER SZABÓ	The defensive fights and withdrawal of the 3rd Corps of the Hungarian 2nd Army, 15 January —15 February, 1943 — — — — — — — —	111

PUBLICATIONS

JÁNOS HUSZÁR	Two years from the history of the Hungarian paratroops, 1940—1941 — — — — — — — —	139
LÓRÁND DOMBRÁDY	Change at the head of the Royal Hungarian General Staff, September, 1941 — — — — — — — —	169

HISTORICAL SOURCES

JÁNOS KEMÉNY	The letters of József Kiss from the emigration, 1855—1868 — — — — — — — — — —	179
--------------	---	-----

REVIEW

* * *	The Ideals and Practice of Medieval Knighthood III. Papers from the Fourth Strawberry Hill Conference, 1988. (<i>László Veszprémy</i>) — — — —	195
BERTALAN SZEMERE	Political Portraits from the Hungarian War of Liberation. A Collection of Sources (<i>Ferenc Lenkefi</i>) — — — — — — — — — —	197
ISTVÁN DEÁK	Der k. (u.) k. Offizier 1848—1918 (<i>József Zachar</i>)	199

CHRONIC

JÓZSEF ZACHAR	The first joint session and exchange of views between the National Committees of the Austrian and Hungarian War Historians, Baden and Szombathely, 20—21 September, 1991 — — — —	201
LAJOS KERESZTES	Unternehmen „Barbarossa“. Zum historischen Ort der deutsch—sowjetischen Beziehungen von 1933 bis zur Wende vor Moskau 1941. The 33rd International Conference of the Militärgeschichtliches Forschungsamt, Freiburg, 8—12 October, 1991 —	204

TABLE DES MATIERES

ETUDES

RÓBERT HERMANN	L'organisation du corps franc de Hatvani — —	3
MIKLÓS SZABÓ	Le développement de l'organisme de la Force Aérienne Royale Hongroise Honvéd, 1941—1945	61
PÉTER SZABÓ	L'activité de combat défensive et la retraite du III ^e corps d'armée de la seconde armée hongroise, 15 janvier—15 février 1943 — — — —	111

COMMUNICATIONS

JÁNOS HUSZÁR	Deux années de l'histoire du parachutisme militaire hongrois, 1940—1941 — — — —	139
LÓRÁND DOMBRÁDY	Changement à la tête de l'Etat-Major Honved Royal Hongrois, septembre, 1941 — — — —	169

PUBLICATIONS DE SOURCES

JÁNOS KEMÉNY	Les lettres de József Kiss de l'émigration, 1855—1868 — — — — — — — — — —	179
--------------	---	-----

REVUE

* * *	The Ideals and Practice of Medieval Knighthood III. Papers from the Fourth Strawberry Hill Conference, 1988. (<i>László Veszprémy</i>) — — — —	195
BERTALAN SZEMERE	Portraits politiques de la guerre d'indépendance hongroise. Recueil de documents (<i>Ferenc Lenkefi</i>) — — — — — — — — — —	197
ISTVÁN DEÁK	Der k. (u.) k. Offizier 1848—1918 (<i>József Zachar</i>)	199

CHRONIQUE

JÓZSEF ZACHAR	La première séance commune de présidence et colloque scientifique du Comité National des Historiens Militaires Autrichiens et Hongrois. Baden et Szombathely, le 20—21 septembre 1991 — —	201
LAJOS KERESZTES	Unternehmen „Barbarossa” Zum historischen Ort der deutsch—sowjetischen Beziehungen von 1933 bis zur Wende vor Moskau 1941. La 33 ^e conférence internationale de Militärgeschichtliches Forschungsamt, Freiburg, le 8—12 octobre 1991 —	204

INHALT

AUFSÄTZE

RÓBERT HERMANN	Die Organisierung der Hatvani-Freischar — —	3
MIKLÓS SZABÓ	Die organisatorische Entwicklung der Ungarischen Königlichen Honvéd Luftwaffe, 1941—45	61
PÉTER SZABÓ	Die Abwehroperationen des III. Armeekorps der ungarischen 2. Armee und sein Rückzug, 15. Januar—15. Februar 1943 — — — — —	111

MITTEILUNGEN

JÁNOS HUSZÁR	Zwei Jahre aus der Geschichte des ungarischen militärischen Fallschirmspringens, 1940—41 — —	139
LÓRÁND DOMBRÁDY	Eine Veränderung an der Spitze des Ungarischen Königlichen Honvéd-Generalstabs, September 1941 — — — — —	169

QUELLENPUBLIKATIONEN

JÁNOS KEMÉNY	Die Briefe des József Kiss aus der Emigration, 1855—1868 — — — — —	179
--------------	--	-----

RUNDSCHAU

* * *	The Ideals and Practice of Medieval Knighthood III. Papers from the Fourth Strawberry Hill Conference, 1988. (<i>László Veszprémy</i>) — — — —	195
BERTALAN SZEMERE	Politische Charakterzeichnungen aus der Zeit des ungarischen Freiheitskampfes. Urkundensammlung (<i>Ferenc Lenkefi</i>) — — — — —	197
ISTVÁN DEÁK	Der k. (u.) k. Offizier 1848—1918. (<i>Zachar József</i>)	199

CHRONIK

JÓZSEF ZACHAR	Erste gemeinsame Sitzung und wissenschaftliches Symposium des Präsidiums des Österreichischen und Ungarischen Nationalausschusses für Kriegsgeschichte. Baden und Szombathely, 20—21 September 1991 — — — — —	201
LAJOS KERESZTES	Unternehmen „Barbarossa“. Zum historischen Ort der deutsch—sowjetischen Beziehungen von 1933 bis zur Wende vor Moskau 1941. Die 33. Internationale Konferenz des Militärgeschichtlichen Forschungsamtes, Freiburg, 8—12. Oktober 1991 —	204

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ

РОБЕРТ ХЕРМАНН	Организация нерегулярного бойска Хатвани —	3
МИКЛОШ САБО	Организационное развитие ВВС Венгерской Королевской Гонведской Армии, 1941—1945 — — —	61
ПЕТЕР САБО	Оборонительные боевые действия и отступление III корпуса 2-й венгерской армии, в период с 15 января по 15 февраля 1943 года — — — — —	111

ПУБЛИКАЦИИ

ЯНОШ ХУСАР	Два года из истории венгерского военного парашютизма, 1940—1941 гг. — — — — —	139
ЛОРАНД ДОМБРАДИ	Изменения во главе Генерального Штаба Венгерской Королевской Гонведской Армии, сентябрь 1941 года — — — — —	169

ИСТОЧНИКИ

ЯНОШ КЕМЕНЬ	Письма Йозефа Кишша из эмиграции, 1855—1868 гг. — — — — —	179
-------------	---	-----

ОБЗОР

* * *	The Ideals and Practice of Medieval Knighthood III. Papers from the Fourth Strawberry Hill Conference, 1988. (<i>Ласло Веспреми</i>) — — — — —	195
БЕРТАЛАН СЕМЕРЕ	Политические зарисовки характеров из борьбы за свободу венгров. Архив (<i>Фегенц Ленкефи</i>) — —	197
ИШТВАН ДЕАК	Der k. (u.) k. Offizier 1848—1918. (<i>Йозеф Захар</i>)	199

ХРОНИКА

ЙОЖЕФ ЗАХАР	Первое совместное заседание президиума Национального Комитета Австрийских и Венгерских Военных Историков и обмен научными мнениями. Баден и Сомбатхей, 20—21 сентября 1991 г. —	201
ЛАЙОШ КЕРЕСТЕШ	33-я международная конференция, состоявшаяся в Фрейбурге, 8—12 октября 1991 года, на тему: Unternehmen „Barbarossa“. Zum historischen Ort deutsch—sowjetischen Beziehungen von 1933 bis zur Wende vor Moskau 1941, проведенная в организации Военно-исторического Исследовательского ведомства — — — — —	204

Ára: 60,- Ft

Szerzőink figyelmét felhívjuk az alábbiakra:

1. A szerkesztőség csak olyan kéziratokat fogad el, amelyek megfelelnek az „első közlés” kívánalmainak.
2. A kéziratot három példányban kérjük a szerkesztőséghez eljuttatni, mellékelve – új szerző esetében – külön lapon a szerző nevét, lakcímét, esetleg telefonszámát, munkahelyét, beosztását és tudományos fokozatát.
3. Végleges szövegű kéziratokat kérünk, mert a korrekúrában változtatásokra (kiegészítésekre) már nincsen lehetőség.
4. A szerkesztőség optimális terjedelműnek az 1,5-2,5 íves kéziratot tekinti – a jegyzetapparátussal együtt. 3 ívet meghaladó tanulmányt technikai okok miatt nehezen tudunk közölni. (Egy ív: 32 géppel írt oldal, oldalanként 25 sorral, soronként 50 leütéssel.)
5. A kéziratok jobb kezelhetősége érdekében kérjük, hogy a másolatokat is az első példánnyal azonos – nem másoló – papírra gépeljék, normál, nem gyöngybetűs írógéppel. Az esetleges javításokat a második és harmadik példányra is kérjük rávezetni.
6. A kiemeléseket a szerző egyszer húzza alá, a kézirat lapjait folyamatosan és arab számokkal számozza, a jegyzeteket a kézirat végére helyezze, külön lapszámozással.
7. Az idegen nyelvű forrásokból az idézeteket általában magyarra fordítva kérjük, s csak olyan kivételes esetekben az eredeti nyelven is, amikor értelmezésük problematikus lehet.
8. A jegyzetapparátusban a jegyzetszámozás folyamatosan és arab számokkal történjék. A hivatkozott mű szerzőjének nevét egyszerű aláhúzással emelje ki a kézirat szerzője és pontosan tüntesse fel a levéltári, kéziratári és bibliográfiai adatokat.
9. Folyóiratunk az évszázadokat római számokkal jelöli. (Az idézetek, tanulmány- és könyvcímek kivételével.)
10. Recenziók esetében a cím mellett szükségesek a pontos bibliográfiai adatok és idegen nyelvű kiadványok esetén a cím magyar fordítása is. A recenziók terjedelme az öt kéziratoldalt lehetőleg ne haladja meg.
11. Nyomdatechnikai és terjedelmi okokból csak minimális illusztrációs anyagot fogadunk el. A szerző a számozott és címmel ellátott ábrákat, táblázatokat csatolja a kéziratához, feltüntetve minden ábra és táblázat hátlapján a nevét és a kézirat címét, a kéziratban pedig a táblázatok és az ábrák helyét.